

Yeni Azərbaycan üçün yaranan partiya

1991-ci il oktyabrın 18-də Azərbaycan SSR Ali Soveti tərəfindən Müstəqillik haqqında Konstitusiyası qəbul edildi və Azərbaycan xalqı özünün dövlət müstəqilliyini bərpa etdi.

Bu, xalqımızın həyatında tarixi hadisə idi və onun qarşısında böyük imkanlar açırdı. Müstəqil və qüdrətli dövlət qurmaq üçün ölkəmiz bütün imkanlara malik idi. Zəngin tarixi və mədəni sərvəti, zəhmətkeş cəmiyyəti, yetərli təbii sərvətləri Azərbaycanın dünyada layiqli yerini tutmasına imkan verirdi.

Bu imkanlara baxmayaraq, müstəqil Azərbaycan dövləti ilk günlərdən çox böyük problemlərlə üzləşməli oldu. Bunlardan ən böyüyü Ermənistanın Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzü idi. Respublikamız yeni həyatına resurslarını təcavüzkar qonşusunun hərbi həmlələrini dəf etməklə və müharibənin törətdiyi ağır fəsadları aradan qaldırmaqla yönəlməli oldu.

Müstəqil dövlət quruculuğu üçün ciddi maneə yaradan digər problem isə müstəqilliyimizin ilk illərində Azərbaycanda siyasi hakimiyyəti səriştəsiz, təsadüfi şəxslərin ələ keçirməsi oldu. Dövlətçilik və idarəçilikdə ya qüsurlu təcrübəsi olan, ya da heç təcrübəsi olmayan bu qüvvələrin müstəqil Azərbaycan dövlətçiliyi barədə nə dərin təsəvvürləri, nə də qarşıda duran problemlərin həlli ilə bağlı proqramları var idi.

Ulu Öndər Heydər Əliyev onlar haqqında sonradan belə deyirdi: "Bu adamlar respublikaya rəhbərliyin nə demək olduğunu bilmirdilər. Elə özləri də rəhbərliyə layiq deyildilər. Elə ona görə də qısa zamanda xalqın etimadını itirdilər. Bu acı təcrübədən hamı nəticə çıxarmalıdır".

Ayaz Mütəllibovun siyasi hakimiyyəti dövrü cəmiyyətdə qeyri-müəyyənlik və özbaşnalıq, müxtəlif siyasi qüvvələrin dağıdıcı fəaliyyəti dövrü kimi tarixdə qaldı. Ondan sonra hakimiyyətə zorakı və qeyri-sivil metodlarla gələn AXC-Müsavat cütünü iqtidarı dövründə milli dövlətçiliyin sosial-iqtisadi və siyasi əsaslarını qura bilmədi. Hərbi quruculuq sahəsində pərakəndəliyi və naşılığı isə Ermənistanın Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzünün qarşısını ala bilmədi.

Həmin dövrlərdə Azərbaycan xalqı çoxsaylı ağır problemlərdən qurtulmağın yeganə çıxış yolunu tanınmış siyasətçi Heydər Əliyevin siyasi hakimiyyətə qayıtmasında gördü. Cəmiyyət də onun birinci siyasi hakimiyyəti dövrünün uğurlu nəticələrini, SSRİ rəhbərliyində olarkən müsbət imicini yaxşı xatırlayırdı.

1991-1993-cü illərdə ölkə ziyalıları Azərbaycanda Heydər Əliyevin əleyhinə qəbul edilmiş "yaş senzi"nin ləğvi üçün mübarizə apardı, onun siyasi proseslərdən kənar saxlanmasına qəti etirazını bildirdilər. Həm Ayaz Mütəllibov iqtidarı, həm də AXC-Müsavat hakimiyyəti ölkə əhalisinin təcrübəli siyasətçiyə olan böyük inamını həzm edə bilmir, Heydər Əliyevi ictimai-siyasi proseslərdən kənar saxlamaq üçün müxtəlif spekulya-siyalara əl atırdılar.

Ulu Öndər Naxçıvan əhalisinin təkidindən sonra Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri seçilməyə razılıq verdi. Onun ilyarım ərzində Naxçıvan

bölgəsinə rəhbərlik etməsi bu tarixi ərazimizi Ermənistanın işğalından qorudu. Heydər Əliyevin uğurlu rəhbərliyi nəticəsində regionun sosial-iqtisadi problemləri əsasən həll edildi, uğurlu islahatlar həyata keçirildi. Onun təkidi ilə Rusiya qoşunları ərazidən çıxarıldı. Azərbaycan həqiqətləri beynəlxalq aləmdə daha geniş miqyasda səsəlməyə başladı.

Heydər Əliyevin Naxçıvan bölgəsinə rəhbərliyinin uğurlu nəticələri barədə məlumatlar qısa zamanda bütün Azərbaycana yayılmağa başladı. Azərbaycanda vəziyyətin ağırlığını və problemlərin çoxaldığını gören insanlar zaman keçdikcə Heydər Əliyevin təcrübəsinə ciddi ehtiyac olduğunu görür və onun böyük siyasətə qayıtmasını tələb edirdilər.

Cəmiyyətin demokratik qüvvələri, bütövlükdə Azərbaycan xalqı öz istəklərində daha da qabağa gedərək Heydər Əliyevin böyük siyasətə qayıdışı ilə yanaşı, onun adı ilə bağlı nüfuzlu bir siyasi partiyanın yaradılmasını da zəruri hesab edirdi.

Sonradan Heydər Əliyev bu barədə belə deyirdi: "Bax, bu səpkidə Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılması məsələsi qaldırıldı... bu təklifi qəbul etmək üçün isə o vaxtlar imkan və şərait yox idi. ...Lakin bu proseslər, eləcə də tək Bakıdan deyil, Azərbaycanın bir çox şəhərlərindən, rayonlarından mənə, Naxçıvana ardi-arası kəsilmədən gələn məktublar elə bir şəraitə gəlib çıxardı ki, mən Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranmasına razılıq verdim".

Əslində, Heydər Əliyevə ünvanlanan müraciət Azərbaycan vətəndaşlarının ictimai maraq və ümumi mənafehlərinin ifadəsi idi.

16 oktyabr 1992-ci ildə "Əlinca" Xeyriyyə Cəmiyyətinin təsisçisi olduğu "Səs" qəzetində Azərbaycanın 91 tanınmış ziyalısının Heydər Əliyevə müraciəti dərc olundu. Müraciətdə vurğulanırdı: "Möh-tərəm Heydər bəy! ...Respublikamızın, xalqımızın vəziyyəti gündən-günə ağırlaşır. Azərbaycan, sözün əsl mənasında, mənəvi böhran keçirir. Bunun da əsas səbəbi son illər respublikada mövcud olan və getdikcə daha da güclənən hakimiyyət böhranıdır. ...Yaşadığımız dövrün səcyyəvi cəhətlərinin, cəmiyyətin inkişaf meyllərinin iqtidar tərəfindən düzgün qiymətləndirilməməsi, fərsiz kadr siyasəti... respublikanın onsuz da ağır olan durumunu daha da dərinləşdirir".

Ziyalılar müraciətlərində həmin dövrdə Azərbaycanda mövcud olan siyasi partiya rəhbərləri arasında xalqın etimadını qazanmış, böyük sosial bazanı birləşdirə biləcək güclü siyasi liderin olmamasını qeyd edərək bildirdilər: "...indiki və bu çətin, məsuliyyətli işi respublikada öz öhdəsinə götürməyə qadir yeganə şəxs sizsiniz!... yaratmaq istədiyimiz YENİ AZƏRBAYCAN PARTİYASINA... yeganə mütləq lider siz ola bilərsiniz... ..İstərdik ki, bu işləri bütün Azərbaycan üçün görəsiniz".

Həmin günlər rəsmi mətbuatın susmasına baxmayaraq, Heydər Əliyevin cavabını cəmiyyətlə yanaşı, AXC-Müsavat iqtidarı da səbirsizliklə gözləyirdi.

Səkkiz gündən sonra Azərbaycan ziyalılarının müraciətinə Heydər Əliyev

"Yeni, müstəqil Azərbaycan uğrunda!" çağırışı ilə başlayan cavab verdi. Cavabda yazılırdı: "...Müraciətinizdən, mətbuatdan..., müxtəlif bölgələrdən məktublardan... aydın olur ki, respublikada ictimai-siyasi və sosial-iqtisadi vəziyyət son dərəcədə ağırdır".

Heydər Əliyev "əgər hansı ölkənin xalqı öz hüquqlarını anlayır və onları qoruya bilirsə, o zaman ən kiçik dövlət belə ən böyük məmləkət olur" fikrini irəli sürərək, Azərbaycanın ağır problemlərinin həlli üçün beş əsas vəzifə irəli sürür. Cavabın sonunda Ulu Öndər Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılmasının obyektiv zərurətdən doğduğunu vurğulayır və onun fəaliyyətində iştirak etməyə hazır olduğunu bəyan edir.

Heydər Əliyevin Azərbaycan ziyalılarının müraciətinə cavabı ölkədə böyük əks-səda doğurdu. Cavabdan dərhal sonra respublikanın hər yerində yeni partiyanın yerli strukturları formalaşdırıldı və YAP-ın təsis konfransına hazırlıq başladı.

Ancaq hakimiyyət orqanları YAP-ın yaradılmasına mane olmağa və Heydər Əliyevə qarşı geniş əks kampaniyaya başladı. Məhz bu səbəbdən də partiyanın təsis tədbirini paytaxt Bakıda keçirmək mümkün olmadı. Bu səbəbdən də Heydər Əliyev tərəfdarları təsis konfransını 1992-ci il noyabrın 21-də çətin şəraitdə Naxçıvan şəhərində keçirməli oldular. Sonralar Heydər Əliyev partiyanın YAP adlandırılması haqqında belə deyirdi: "Partiyanın "Yeni Azərbaycan Partiyası" adlandırılması təbiidir. Azərbaycan yeni müstəqil dövlətdir. Bu mənada partiya-mız da yenidir... Mən həmişə proqrama yenidən baxanda bir daha görürəm ki, biz bu partiyayı yaradarkən onun siyasi-iqtisadi istiqamətini, siyasi yolunu düzgün müəyyən etmişik".

Belə çətin və mürəkkəb şəraitdə yaranan Yeni Azərbaycan Partiyası Azərbaycan cəmiyyətində öz tarixi missiyasını yerinə yetirməyə başladı. Müdrik Azərbaycan xalqı problemlərinin həllini özünün yetirdiyi və ona bacarıqla və sədaqətlə xidmət edən Böyük Azərbaycanlı Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə yaranan və fəaliyyət göstərən bir partiyada gördü. Zaman onun ehtimallarını doğrultdu.

Yeni Azərbaycan Partiyası həm müxalifətdə, həm iqtidarda olduğu dövrdə cəmiyyətdə avanqard qüvvəyə çevrildi. Yeni müstəqillik qazanmış dövlətin problemlərinin həllində Ulu Öndər Heydər Əliyevə böyük dəstək oldu.

2005-ci ildə Prezident İlham Əliyevi özünün sədri seçən YAP onun rəhbərliyi ilə uğurlu fəaliyyət göstərir. Heydər Əliyevin siyasi irsinə söykənən partiya quruculuq işlərində daim öndədir, xalqın yüksək etimadındadır. Tarixi köklərə bağlı olaraq partiya daim yenilənir, yeni qüdrətli və nüfuzlu Azərbaycan quruculuğunun onun üçün əsas amal olduğunu daim təsdiq edir.

Və 30 ilini şərəflə yaşamış bu siyasi qüvvə Heydər Əliyevin "Yeni Azərbaycan Partiyası - dünənün, bu günün və sabahın partiyasıdır" deyimini fəaliyyəti ilə sübut edir.

*Aydın MİRZƏZADƏ,
Milli Məclisin deputatı*